Српски народ је изнедрио више великана који су у својим областима постигли огромне резултате, али дргагуљ какав је МИХАЈЛО Идворски Пупин, разликује се по томе што је био свестрана личност, дубоко везан за своје корене. Његово дело на најбољи начин показује да и мали народи имају велике људе, који су допринели напретку светске цивилизације. Нажалост у срцу свог народа Пупин није имао оно место које му по заслузи припада. Његова нова домовина САД пружила му је све: углед, славу, новац а он је стално истицао да припада српском народу. Сматрао је припадност Америци као другој домовини, коју је поштовао, не тражи од њега потирање љубави према завичају и духовном наслеђу које је са собом понео у свет из Идвора.

Задњих година чине се озбиљни напори да се та неправда исправи и ту се посебно истиче улога Српске академије наука и уметности.

На основу онога што је учинио за српски народ и југословенско уједињење у другој деценији двадесетог века, био је неоспорно српски и амерички херој. Српска влада га је често користила у најделикатнијим тренутцима балканских и Првог светског рата. Председник САД Вудро Вилсон га је посебно ценио, па је 28. јуна 1918. Позвао све грађане да тог дана изађу и **одају почаст храбром српском народу. У Америци је то био "СРПСКИ ДАН", када је застава Србије била истакнута на Белој кући.**

Што се онда догодило после Другог светског рата, када је Пупин нестао? Свет је срушио колонијални систем и победио највеће зло - фашизам. Брзим кораком кренуо је ка успопстављању хришћанских вредности, односно изградњи хуманијих односа између богатијих и сиромашних земаља. Како то да Пупин, који је по речима америчког амбасадора Лоренса Иглбергера *"нешто најбоље што су Америка и Југославија дале свету"* , буде и од 1945. код нас заборављен а његова аутобиографија се преко 30 година изучава у америчким школама као обавезна лектира. За Пупинов фонд, који је тада располагао значајним средствима, нико више није смео ни да пита. До данашњег дана се не зна где су нестала новчана средства намењена за хуманитарне сврхе, односно школовање ђака и студената.

Питамо се зашто нова власт 1945. види Пупина као свог класног непријатеља ? Можда због пријатељства са Карађорђевићима или што су сматрали да је српски националиста и велики хришћанин. Зашто се тадашња власт толико прибојавала Михајла Пупина? Очигледно да нису познавали, а још мање разумели Пупинов живот и дело, јер им је ОН могао највише помоћи, посебно када је у питању национализам и религија.

Пупин је био неуморан у организовању свих јужних Словена и посебно око 150.000 досељеника Срба. Са префињеним осећајем и потребама за слогом, јединством и љубављу према свим народима. показао је праву духовност. Иако је знао понекад да оштро критикује неке црквене догме он је био прави мисионар у организацији Српске православне цркве у Америци. Речи Светог Јеванђеља *"Идите и научите све народе..."* претвара у дела. Био је дубоко свестан

улоге Цркве

у његовању хришћанских вредности и стварању духовно богате личности, која не заборавља своје корене. Због тога је уложио, поред свих других обавеза, огромни труд

на организацији наше цркве у Америци. Нарочито га су поштовали српски патријарх Лукијан и патријарх Димитрије, а био је и велики пријатељ са владиком Николајем Велимировићем. Најстарији манастирски храм "Свети Сава" у Либертвилу практично је дело Михајла Пупина. На молбу Николаја Велимировића да се измире трошкови градње тог манастира у периоду од 1923. до његовог освештења 1931. Пупин је у целости испунио. Осим тога остале дугове овог и осталих манастира у САД до своје смрти 1935. Пупин је измиривао, на чему му се посебно захваљивао патријарх Димитрије.

Због оваквих активности, нова југословенска власт проглашава га за *"опасног верника"*, чија би вера могла шкодити развоју нове идеологије државе СФРЈ. Мало ко је тада хтео да схвати да је Пупин, пре свега, био
велики хришћанин
и то на свој лични, песнички начин. Имао је пуно љубави за сваког човека и за сваки народ, али увек одан својим коренима –
православљу и српству
. Његова религиозност није имала никакве везе са националистима и нетолерантним теолозима
сколастичке филозофије
, чија оданост догмама, превазилази његову љубав према Богу и људима. Он је био прави Божји следбеник, какви су били следбеници ране хришћанске цркве, чија је моћ била у истини, искреној љубави према Богу и његовој правичности. Пупин брзо схвата сву бедну сићушност сваког човека и величину оног што се зове БОГ. Рани хришћани били су прогањани, клеветани, мучени и убијани, али их то није спречило да силом истине Јеванђеља преплаве Рим, тада највеће светско царство. Захваљујући, пре свега, цару Констатину и Миланском едикту који је озаконио хришћанство као легитимно право на веру, они су победили. За разлику од данашњих хришћана, нису измишљали себи верске и националне непријатеље, већ су од непријатеља градили пријатеље. Знали су да је највећи непријатељ човечанства у злу човековог сопственог срца, а не негде споља. Људи поквареног срца не разликују добро од зла и зато могу да преваре човека, али не и Бога. Пупин је, као велики хришћанин, све то добро знао. Зато је стрпљиво и мирно подносио тешке увреде и нападе на њега, јер му је свети Божји принцип,
да помогне своме народу
, био битан.

Пупинова религија је прожета његовом жарком жељом за миром и хармонијом међу људима и народима. Она је надахнута највишим етичким идеалима људског братства и друштвене правде. Био је чврсто убеђен да наука и религија, односно материјалне и духовне вредности допуњују једна друге. Пупин позива на реорганизацију људског живота из хаоса на земљи, у живот *"простог закона и дивног света какав је у космосу"*. То је његова "Нова реформација" коју је могуће остварити само негујући моралне и духовне вредности односно љубав у срцу. Онда би сваки човек био у стању да схвати властиту одговорност за успостављање хармоније на земљи, Критикујући аутократију средњевековне цркве, која се противила научном истраживању и довела до сукоба религије и цркве,он истиче:
"наука је извориште нашла у језику природе и људском искуству, како би дошла до вечних истина"

. За те истине,
закони природе
, су једини Суд које искључују било какво аутократско мишљење уопште, па и цркве.

Посебно је, као изванредан математичар, посветио пажњу електромагнетним таласним кретањима и другим облицима енергије, који се прогресивно повећавају, резонанцом као начином на који природа ради. Он то објашљава као основно значење по коме постојећи Бог ствара и одржава ред у свемиру. Пупин је веровао, да са научним знањем само проширује могућност верника да учествује у мистерији и откривању лепоте свемира. Дакле, наука и религија допуњују једно друго. То су два стуба кроз које људска душа, као нешто најсавршеније што је Господ створио у свемиру, улази у Свет где влада небеско царство. Наука нас преко вечних истина које открива у законима природе, води право ка веровању у БОГА, а не старе црквене догме. То је основа његове религије.

Пупин је много учинио на популаризацији науке. Величајући и славећи науку, славио је њене творце који су откривали вечне истине. Он помиње великане науке од **Архимеда**, преко
Коперника, Бекона, Њутна, Фарадеја, Хернија, Максвела, Хелмхолца, Херца
и монгих других који су нас довели до вечних истина и због тога многи животом платили. Исак Њутн је за њега почео ту реформу. Поносно истиче, да је при крају XVIII века дело Руђера Бошковића допринело да најортодокснија теологија хришћанске цркве, сагледана у сколастици, промени мишљење које је столећима владало да је наука неприхватљива за хришћанску веру. Убрзо долази до помирења науке и религије. Пупин то схвата и зато га стављамо у раван
Франсоа Бекона
, највећег мислиоца ренесансе који је био за продуктивну науку,
Исака Њутна
и
Руђера Бошковића
.

Ако би се укупно духовно дело Михајла Пупина могло поредити са неким нашим савремеником онда је то само благопочивши Патријарх Павле. Он је, за живота, увек имао времена и пружао подршку југословенским и српским проналазачима, налазећи у њиховим делима духовност, која се огледа у лепоти стварања и личној срећи ствараоца проналазача. Све нас је учио да је смиреност, коју је Пупин толико истицао, мајка свих јеванђелских врлина. Да будемо људи да би увек разликовали добро од зла. Сваку борбу против зла, започнимо прво борбом код нас, у нама самима, па онда имамо право да исту наставимо даље. Речи у тој борби треба да су увек благе, аргументи јаки, а ми непоколебљиви.

Дела великог научника али истовремено и хуманисте, патриоте и изнад свега хришћанина Михајла Идворског Пупина, после толико година неправде, ипак Божјом вољом, поново враћамо у наше животе, кроз Селакову фондацију и рад бројних ентузијаста, који су препознали Пупинове вредности. То је нада и **камен темељац** у изградњи система правих вредности у нашој земљи, којим можемо променити слику

света о нама.

Милан Божић, пат. инж.